

מסורת הש"ס

א) [נרסת ה': וש"נ],
ב) [נשת נב': וש"נ],
ג) [נעיל ו. ו.], ד) כ"ב ב': ע"ש, ה) ס"א רבי אבא וכן איתא בב"ב ב: ג, ו) [נברסת נה: סנהדרין קג],
ז) [נפתח ו. ו.] ח) [נפותה כב:],

‏‏

**תורה אור השלם**

1 ברוך אתה בעיר וברוך אתה בשדה:

דברים כח ג
2 ברוך אתה בבאך וברוך אתה בצאתך:
דברים כח ו

‏‏

**הגהות הב"ח**

א) גמ' ודילך דילי ונהוג:
ב) שם ר' יוחנן לטעמיה כ"ל ואת ר' נחמק:

‏‏

**הגהות הגר"א**

א) גמ' תבואה זרענה ט"ו, י"ב ור"ף גרים תבואה לא זרעה ט"ו (תנ תבואה זרענה קטנית) א"ל ל"ק הא ט"ו מתני' בא"י ברייתא כנגד:

## המקבל שדה מחבירו פרק תשיעי בבא מציעא קז.

**מיקל** אע"ג דמשני לא סבר דמקפיד איניש מידי דלא חסר זה: **דאמר מר**. רבה בר נחמני רביה דאב"י דרבה גידלו צמיחו: **דספסור**. שתעשה צורה שלא ימחו ורעוניה: **לזרע [שפאן חטין וכו']**. ה"נ פסק עמו חטין שמא הוא זרעה חטין צנה שעברה ואם יזרענה זה שעורין

נמאל זה מקלקלה: **דלא כריב וסני**.

חרשה לאחר קצירה ושינה צשעת הזרע: **מתני** לה רב יסודה לרבין.

במתני' תבואה זרענה קטנית: הא לן **והא** לסו. מתני' בא"י קאי שהיא מקום הרים ואיכא למיחש לכחשא דלזרעא אנן השתא צבצל קיימינן שהיא מלווה וטצועה צבצעי המס וליכא למיחש לכחשא דלזרעא הלכך משנה בכל מקום שירצה מקטנית לתבואה ומתצואה לקטנית ור"ש אוסר כדאמרן: **מתני דבי כיסנא**. שחלים שקורין קריש"ין הגדילים צין הפשתן: **אין צהן משוס גול לכל הבא ועוקרן** לפי שהוא משבית את הבעלים שמפסידים פשתן יותר על דמיה: **ואם עומדים על גבול**. הערוגה שאין עומדין בתוכה: **יש צהם משוס גול דלא מפסדי: הוקשו לזרע**.

אותן שחלים שעמדו בפשתן ימים רבים עד שנגמר גידוליהן שזב אין עקירתן מועלת לפשתן ויש צהן משוס גול: **דילי דילך דילך דינא**. יש צאילנותי שהפירות שגך וצאילנותיך שהפירות שלי ששדומתיו זו לזו סמוכות והמנצרים גבוהים ואילנות נטועין צהם יש מהן נטועין בשלי ששרשיהן כפפו וגטו כולן לתוך שדך ויונקין משלך ויש בשלך שנטוין לתוך שלי ויונקים מארצי: **ונהגו בני מנרא וכו' נוטה לכאן לכאן**. נוטוין שרשין לשדה זו הפירות שלו: **בממלא כל המלא**. שנטוין שרשין לכאן ולכאן: **דסני טוניה**. משא פירותיו וענפיו נוטה לצד האחד: **פלוג הכי**. טול אהם חציו שאצלך ואני חציו שאצלי: **פלוג הכי**. לעבר רוחב השדה חלוק האילן אם עומדת השדה מזרח ומערב יחלוק אותו האילן לפון ודרום: **לא סובון**. לא תקנה שדה הסמוכה לעיר שעין בני אדם שולטת בה תמיד: **אסור לאדם וכו'**. שלא יפסידנה צמחין הערע: **קרוצין לעיר**.

שלא יאה טורח להכניס פירות: **ספק נדה**. וכ"ש ודאי: **אמר** לסו. ר' אבא רבי יוחנן לא אמר הכי: **סמוך לשולחנך**. כלומר סמוך לציתך שלא תאטרך להרחיק צדודת. והאי דנקט שולחנך שכולל לצדוק ענמך לפני אכילה ולאחר אכילה כדאמר בשבת (דף מה.) כדתניא הנלרך לנקביו ואוכל דומה לתנור שהסיקוהו על גבי אפרו ואחר אכילה שהמאכל דוחק ומוציא את המעוכל ואם יאה לרץ להרחיק פעמים שהעמוד חוזר וצא לידי הדרוקן. אבל צית

הכנסת סמוך לציתו לר' יוחנן לאו מעליותא היא: **ר' יוחנן לטעמיה**. דאמר במסכת סוטה (דף כב.) שכן פסיעות יש דאמר למדנו יראת חטא מבחולה וקיבול שכר מאלמנה שאמרה לו ולא שכר פסיעות יש אם יש צית הכנסת צשכונתי ואני צאה לצית מדרשך להתפלל: **משולשין**. שיש שנה שלוקה בגפנים וצויתים ואין לוקה בתבואה ויש שנה שלוקה צזו ולא צזו ותהי לו פליטה: **לא**

גינת חצירו ועוד דאין כלל מן הנוף צרשות העליון אלא מיד שגראה חוץ לארץ הוא צרשות התחתון אבל בשמעמין רוב הנוף על המיזר רק מעט מן הענפים נוטים לכאן ולכאן חוץ לרוחב המיזר:

## קז. הא"י מאן דבעי דתתבור [ארעיה]. פ"י צקונט' שמקלקל שדה וקשה דאדרבה כך הוא רגילות של עובדי אדמה שזורעים שנה חטין ושנה שעורין וכשזרעין אותה צ' שנים חטין לרופין או שעורין מתקלקלת וכן נמי משמע צשיליה חזקת הצמים (צ"צ דף יא:.) גצי

אחד אמר אכלה חטין ואחד אמר אכלה שעורין כדפי' רבינו שמואל התם לכן י"ל האי מאן דבעי שתהא שדהו חשובה כאילו הניחה שנה אחת צורה כי כן דרך לזורעה שנה ולהוצירה שנה כדי שתחזור לכחה ממנה שהוכחשה לזרע שמת חטין ושתא שעורים ולכן אסר רשב"ג כשאמר לזרעה חטין שלא זרע שעורים כי שמא אשתקד זרעה שעורים ואי כריב ותני לית לן צה שס לא יאסור רשב"ג: **ה"נ תחלי דבי כיתנא אין בהם משום גזל**. אע"ג שהתנה יהושע שיהו מלקטין עשבים בכל מקום כדאמר בסוף פ' מרובה (צ"ק דף פא.) התם מיירי צעשבים שאין ראויס לאדם אלא לבהמה וכן משמע מדלא נקט ירקות אבל מתני' שהן מאכל אדם אסור אא"כ הוא שדה המוציא פ"י הקונטרס אינו מיושב שפירש אילן שנטוע צקרקע סמוך למיזר והשרשים נוטים צשל חצירו אלא נראה לפרש שהאילן עומד ממש על המיזר שהוא של שניהם ואין השרשים מתפשטין לקרקעו של זה יותר משל זה אך הענפים נוטין יותר לשל אחד מהם רב אמר הנוטה לכאן לכאן כיון שהשרשים שוים צשל זה כמו צשל זה אזלינן בתר הענפים מה שיש מן הענפים כנגד המיזר חולקים והשאר לרשות שנותין הוי הכל שלו ושמואל אמר חולקין אזלינן בתר השרשים שהם שוים כמו כן יהיו שוים צענפים אצל אי נטוע כולו צרשות אחד והענפים נוטים צרשות חצירו צזה אמר ר' יוחנן צבס"פ לא יחפור (צ"צ דף ס:.) ושם ד"ה **ואחד** מציא וקורא שעל מנת כן הנחיל יהושע את הארץ שכל הענפים יאה לצעל השרשים וצאה מודו נמי רב ושמואל דשמעמין ופרץ אילן העומד על המיזר חולקים ומשני בממלא כל המיזר כמו שהשרשים הן כולן על המיזר כך הם הענפים ודמלי טעוניה לחד גיסא דקאמר לא שהענפים עוזרים המיזר אלא שיש פירות לצד אחד יותר מלצד חצירו מהו דתימא ניפלוג לאורכו של מיזר קמ"ל דחולקין לרוחבו של מיזר וסיליה הצית והעלייה (לקמן דף קיח:.) דתנן שמי גינות זו למעלה מזו וירק צינתיס השרשים לכ"ע הם של עליון לפי שהם יונקים מגינתו אבל הנוף שהוא באויר התחתון לר' יהודה הוא של תחתון ולר"מ הוי לשל עליון דאמר שדי נופו צתר עיקרו והתם פסיק

כר"ש דאמר כל שיכול עליון לפשוט ידו וליטול הרי אלו שלו והיינו כר"מ והשאר מסתמא הפקיר לתחתון וגראה דאפי' לרב דלית ליה הכא שדי נופו צתר עיקרו סובר שפיר כר"מ דכיון דהתם כל השרשים כולן צשל עליון דין הוא למימר שדי נופו צתר עיקרו כדאמר נמי רבי יוחנן צשיליה לא יחפור ושמואל דאמר הכא חולקין יכול לצבור התם כרבי יהודה דלא אמר שדי נופו צתר עיקרו משום דרגילות למלאות גינתו עפר ולהשוותו אל שדי נופו צתר עיקרו והתם פסיק

כר"ש דאמר כל שיכול עליון לפשוט ידו וליטול הרי אלו שלו והיינו כר"מ והשאר מסתמא הפקיר לתחתון וגראה דאפי' לרב דלית ליה הכא שדי נופו צתר עיקרו סובר שפיר כר"מ דכיון דהתם כל השרשים כולן צשל עליון דין הוא למימר שדי נופו צתר עיקרו כדאמר נמי רבי יוחנן צשיליה לא יחפור ושמואל דאמר הכא חולקין יכול לצבור התם כרבי יהודה דלא אמר שדי נופו צתר עיקרו משום דרגילות למלאות גינתו עפר ולהשוותו אל שדי נופו צתר עיקרו והתם פסיק

תשעין

### עין מושפט נר מצוה

מו א ב מ"י פ"ח מהל' שטרות הלכה ט סמג עשין פט טוש"ע ח"מ ס' שער:

מו ג ד ה מ"י פ"ו מהל' גזילה ואבידה הלכה ד סמג עשין עג טוש"ע ח"מ ס' רעג סעיף ח:
מוח ו מ"י פ"ד מהל' שמיס הלכה ט סמג עשין פג טוש"ע ח"מ ס' קסו סעיף ב וס' קנה סעיף כט:

ז [נטוש"ע ח"מ ס' שעמ סעיף ה]:

‏‏

**לעזי רש"י**

קריש"ין [קריש"ין].

שחלים.

‏‏

**מוסף רש"י**

אסור לו לאדם שיעמוד על שדה חבירו כו'. שלא יחקנו בעין רעה (ב"ב ג.) שלא תמצא אשתך ספק נדה בשעת ביאתך מן הדרך. צשעה שאדם צא מן הדרך קשה לו כשימצא את אשתו ספק נדה יותר מנדה ודאית, שעל ספק הוא מוצר וילכו תקפו ואומר טהורה היא ועל חסם אני מונע (פנהדרין קג.). שיהו צאצאי מעיך כמותך. צמורה ולעשר וכבוד (ותענית ו.)